

Podsekretarz Stanu

DZP-II.053.1.2020

Pan

Adam Bodnar

Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

W odpowiedzi na wystąpienie z dnia 15 maja 2020 r. (VII.561.6.2020.PKR) dotyczące przesunięcia terminu przeprowadzenia egzaminów adwokackiego i radcowskiego w 2020 r., uprzejmie przedstawiam, co następuje.

Termin egzaminów adwokackiego i radcowskiego, wyznaczony pierwotnie na dni 24 – 27 marca 2020 r., przypadł na początek epidemii w Polsce. W trosce o bezpieczeństwo oraz zdrowie tysięcy zdających, członków komisji egzaminacyjnych, osób wsparcia administracyjnego i technicznego oraz ich rodzin, Minister Sprawiedliwości zarządził przesunięcie terminu tych egzaminów. Odwołanie egzaminów poprzedziło uzyskanie rekomendacji Głównego Inspektora Sanitarnego.

Konieczność przesunięcia terminu ww. egzaminów została podjęta wobec zaistnienia przeszkody uniemożliwiającej ich przeprowadzenie, w postaci wzrastającego stanu zagrożenia epidemicznego spowodowanego rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2, zatem zastosowanie znalazł art. 78 ust. 9 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2019 r. poz. 1513, z późn. zm.) i art. 36¹ ust. 10 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 75) stanowiący, że w przypadku zaistnienia przeszkody uniemożliwiającej przeprowadzenie egzaminu przez komisję egzaminacyjną w terminie, Minister Sprawiedliwości po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Adwokackiej/Krajowej Rady Radców Prawnych wyznacza dodatkowy termin przeprowadzenia egzaminu przez tę komisję egzaminacyjną.

Odpowiadając na przedstawione przez Pana Rzecznika wątpliwości co do wyznaczenia dodatkowego terminu tych egzaminów w 2020 r. z odpowiednim wyprzedzeniem czasowym, uprzejmie informuję, że kwestia ta była przedmiotem uwagi Ministra Sprawiedliwości.

W przypadku wyznaczenia dodatkowego terminu przeprowadzenia egzaminu adwokackiego oraz radcowskiego obowiązujące przepisy nie przewidują obowiązku zamieszczenia przez Ministra Sprawiedliwości ogłoszenia o tym terminie. Powołane wyżej przepisy stanowią bowiem o terminie dodatkowym, a nie o terminie nowym i nie zawierają żadnych szczególnych regulacji dotyczących egzaminu przeprowadzanego w dodatkowym terminie, w szczególności co do konieczności ogłoszenia o terminie egzaminu dodatkowego co najmniej 90 dni przed tym terminem.

Tym niemniej Minister Sprawiedliwości miał na uwadze, by informacja o dodatkowym terminie egzaminów została podana do wiadomości publicznej z takim wyprzedzeniem czasowym, by uczestnikom i organizatorom stworzyć jak najlepsze warunki do przygotowań do egzaminów.

W dniu 11 maja 2020 r. na stronie internetowej Ministra Sprawiedliwości została zamieszczona informacja o planowanym dodatkowym terminie egzaminów adwokackiego i radcowskiego w dniach 23 – 26 czerwca 2020 r. W komunikacie wskazano jednocześnie, że przeprowadzenie egzaminów w tym terminie uzależnione jest od sytuacji epidemicznej oraz dostępności sal, spełniających wymogi prawidłowego przeprowadzenia egzaminu, w tym zachowania odpowiednich warunków sanitarnych, zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego.

W dniu 20 maja 2020 r. Minister Sprawiedliwości na podstawie art. 78a ust. 9 ustawy – Prawo o adwokaturze i art. 36¹ ust. 10 ustawy o radcach prawnych, po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Adwokackiej oraz Krajowej Rady Radców Prawnych, wyznaczył dodatkowy termin przeprowadzenia egzaminu adwokackiego i radcowskiego na dni 23-26 czerwca 2020 r. Informacja o wyznaczeniu tego terminu została podana do publicznej wiadomości na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości, jak też została przekazana organom właściwych samorządów zawodowych i przewodniczącym komisji egzaminacyjnych.

Tym samym stan niepewności zdających ustał i mogą oni składać wnioski o udzielenie urlopu szkoleniowego.

Wymaga podkreślenia, że po odwołaniu terminu egzaminów w marcu br. zostały wprowadzone szczególne, incydentalne regulacje prawne, korzystne dla osób, które przystąpią do egzaminów w terminie dodatkowym, tj. uprawnienie do dodatkowego 7 dniowego

bezpłatnego urlopu szkoleniowego oraz do wykorzystania pozostałej, niewykorzystanej dotychczas części urlopu płatnego.

Zgodnie bowiem z art. 31¹ ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. poz. 374, z późn. zm.), w 2020 r. pracownikowi, który złożył w terminie wnioski o dopuszczenie do egzaminu adwokackiego albo radcowskiego, wyznaczonych na dni 24-27 marca 2020 r., oraz spełnił przesłanki udziału w danym egzaminie, przysługuje prawo do dodatkowego urlopu bezpłatnego, w wymiarze 7 dni kalendarzowych, na przygotowanie się do egzaminu adwokackiego albo radcowskiego wyznaczonych w terminie dodatkowym.

Stosownie do treści art. 31¹ powołanej ustawy, w 2020 r. pracownikowi, który złożył wniosek o dopuszczenie do egzaminu adwokackiego albo radcowskiego, wyznaczonych na dni 24–27 marca 2020 r., oraz spełnił przesłanki udziału w danym egzaminie i wykorzystał urlop na przygotowanie do danego egzaminu w niepełnym wymiarze 30 dni kalendarzowych, przysługuje prawo do wykorzystania pozostałej, niewykorzystanej dotychczas części urlopu płatnego w wysokości 80% wynagrodzenia na przygotowanie się do egzaminu adwokackiego albo radcowskiego wyznaczonych w terminie dodatkowym.

Natomiast osobom, które po przesunięciu terminu egzaminu nie będą mogły przystąpić do egzaminu w terminie dodatkowym, przyznano uprawnienie do zwrotu uiszczonej opłaty egzaminacyjnej. Stosownie bowiem do treści art. 31² ww. ustawy kandydatowi, który złożył wniosek o dopuszczenie do egzaminu adwokackiego albo radcowskiego, wyznaczonych na dni 24–27 marca 2020 r., oraz spełnił przesłanki udziału w danym egzaminie, przysługuje prawo do zwrotu uiszczonej opłaty w pełnej wysokości, w przypadku złożenia przewodniczącemu komisji egzaminacyjnej nie później niż 14 dni od dnia ogłoszenia o dodatkowym egzaminie pisemnego oświadczenia o odstąpieniu od udziału w danym egzaminie wraz z wnioskiem o zwrot opłaty. Opłata podlega zwrotowi w terminie 30 dni od dnia złożenia oświadczenia.

Odnosząc się do pytania o zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków osobom przystępującym do egzaminów w dodatkowym terminie oraz członkom komisji egzaminacyjnych, wskazuję, że Ministerstwo Sprawiedliwości dokłada wszelkich starań, by egzaminy te zostały przeprowadzone w warunkach bezpiecznych dla zdrowia.

Wyznaczenie dodatkowego terminu egzaminów poprzedziło uzyskanie przez Ministra Sprawiedliwości rekomendacji Głównego Inspektora Sanitarnego oraz wejście w życie przepisów § 7 ust. 1 pkt 1 lit. a) oraz § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie

ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii z dnia 16 maja 2020 r. (Dz. U. poz. 878), mocą których spod obowiązujących zakazów i ograniczeń – w szczególności prowadzenia przez przedsiębiorców i inne podmioty działalności polegającej na wynajmie obiektów oraz zakazu zgromadzeń ludności – wyłączono organizację i przeprowadzanie egzaminów określonych w przepisach odrębnych, a zatem również egzaminu adwokackiego i radcowskiego.

Ponadto do dziekanów okręgowych rad adwokackich i rad okręgowych izb radców prawnych zostały wystosowane pisma, wskazujące na konieczność podjęcia działań organizacyjnych, w szczególności zmierzających do wynajmu sal egzaminacyjnych spełniających warunki określone w rekomendacji Głównego Inspektora Sanitarnego.

Dziekani organów samorządu adwokackiego i radcowskiego, przy których mają swe siedziby komisje egzaminacyjne, poinformowali o zapewnieniu sal spełniających wymogi prawidłowego przeprowadzenia egzaminów, w tym zachowania odpowiednich warunków, zgodnych z rekomendacjami Głównego Inspektora Sanitarnego. Dotyczy to zwłaszcza powierzchni sal, uzależnionej od liczby zdających, przy zachowaniu co najmniej dwóch metrów odstępu między uczestnikami egzaminu, a także zapewnienia odpowiednich środków bezpieczeństwa.

Niezależnie od powyższego, Minister Sprawiedliwości w dniu 21 maja 2020 r. wystąpił do Głównego Inspektora Sanitarnego o wydanie szczegółowych wytycznych co do zabezpieczeń i obostrzeń w trakcie egzaminu adwokackiego i radcowskiego. Uzyskane w dniu 26 maja br. wytyczne zostały opublikowane na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości w Biuletynie Informacji Publicznej oraz przesłane przewodniczącym komisji egzaminacyjnych i dziekanom okręgowych rad adwokackich/rad okręgowych izb radców prawnych celem wdrożenia dla zapewnienia jednolitych warunków bezpieczeństwa sanitarnego dla wszystkich komisji egzaminacyjnych.

Z poważaniem,

Anna Dalkowska

/podpisano elektronicznie/